

НА ВНИМАНИЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ СТОПАНИ!

Информация за ограничена и контролирана употреба на неоникотиноидни продукти за растителна защита

Във връзка с прилагането на Регламент (ЕС) № 485/2013 на Комисията от 24 май 2013 г. и Регламент (ЕС) № 781/2013 на Комисията от 14 август 2013 г. по отношение на условията за одобрение на активните вещества клотианидин, тиаметоксам, имидаклоприд и фипронил и за забрана на продажбата и употребата на семена, третирани с продукти за растителна защита (ПРЗ) съдържащи посочените активни вещества, в България бяха спрени от употреба общо осем ПРЗ за обеззаразяване на семена. Земеделските производители на важни за страната култури - царевица и слънчоглед, бяха лишени от продукти за обеззаразяване на семена срещу икономически важните неприятели при тези култури - телени червеи и сив царевичен хоботник.

В доклад на Института по аграрна икономика от извършен научен анализ за въздействието на частичната забрана на използване на неоникотиноидни продукти за растителна защита върху земеделските производители в Р България, проведен за периода 2013 – 2015 г., се посочват следните негативни резултати за производителите на слънчоглед и царевица:

- ✓ намаляване на средните добиви от слънчоглед и царевица;
- ✓ нарастване броя и плътността на различните видове почвени неприятели;
- ✓ увеличен размер на пропадналите площи, засети с тези култури;

Тези негативни производствени и икономически ефекти върху производителите на слънчоглед и царевица се отразяват демотивиращо върху тяхното по-нататъшно функциониране като земеделски стопани.

В тази връзка, браншова организация на земеделски стопани официално поиска разрешаване за пускане на пазара на ПРЗ за ограничена и контролирана употреба на територията на Р България, за обеззаразяване на семена срещу неприятели при царевица и слънчоглед. Предвид възможностите на агротехническите методи и биологията на сивия царевичен хоботник и телените червеи, обеззаразяването на семената остава единствената възможност за ефективен контрол на тези вредители при двете култури.

Във връзка с мотивираното искане за разрешаване на ПРЗ за ограничена и контролирана употреба и задължението за всички лица, съгласно Закона за защита на растенията, да поддържат в добро здравно състояние растенията и растителните продукти, които притежават, отглеждат, произвеждат или съхраняват, дирекция „Растителна защита и контрол” към ЦУ на БАБХ изготви Становище до Съвета по продукти за растителна защита (СПРЗ), основавайки се на:

1. Биологията на двата икономически важни вредителя при царевицата и слънчогледа - сив царевичен хоботник и телени червеи, а именно:

Сивият царевичен хоботник (*Tanymecus dilaticolli*) е повсемесно разпространен в страната и е основен неприятел при пролетните окопни култури. Плътноста му е най-голяма в районите с карбонатни почви и типичен слабо излужен чернозем. Тава са районите на Дунавската равнина, Лудогорието и Добруджа.

Телените червеи (сем. *Elateridae*) са повсеместно разпространени в нашата страна. Нападат всички видове култури – полски, зеленчукови, млади овощни дръвчета и водят скрит начин на живот. Основните повреди се нанасят от ларвите, на които цялото развитие преминава в почвата. При тях се наблюдават постоянни миграции, които са свързани с търсенето на оптимални условия за живот.

2. Обследвания, направени от инспекторите по растителна защита към Областните дирекции по безопасност на храните (ОДБХ), а именно:

През 2015 г. преди и по време на сеитбата на царевица и слънчоглед, инспекторите по растителна защита извършиха обследвания за установяване разпространението и популационната плътност на презимувалия **сив царевичен хоботник** при:

✓ Царевицата: средна плътност на неприятеля - до 4 бр. хоботници/кв. м на 32 % от посевните площи в областите Велико Търново, Видин, Габрово, Добрич, Монтана, Плевен, Пловдив, Силистра, Търговище и Шумен; висока плътност - до 8 бр. хоботници/кв. м на 12 % от посевните площи в областите Велико Търново, Добрич, Плевен и Шумен.

✓ Слънчогледа: средна плътност на неприятеля на 25 % от посевните площи в областите – В. Търново, Видин, Габрово, Добрич, Монтана, Плевен, Пловдив, Силистра, София област, Търговище и Шумен; висока плътност на 7 % от посевните площи в областите – Велико Търново, Добрич и Плевен.

През есента на 2015 г. за установяване разпространението и плътността на популацията от **телени червеи** на площите предвидени за сеитба на царевица и слънчоглед през 2016 г., на база посевната площ на двете култури от 2015 г., е установена следната плътност при:

✓ Царевицата: средна степен на нападение на 22 % спрямо посевната площ в областите Велико Търново, Видин, Враца, Добрич, Ловеч, Плевен, Пловдив, София област, Хасково и Шумен; силна степен на нападение на 5 % спрямо посевната площ в областите: Велико Търново, Добрич, Ловеч, Плевен и София област.

✓ Слънчогледа: средна степен на нападение на 19 % от посевната площ в областите Велико Търново, Видин, Враца, Добрич, Ловеч, Плевен, Пловдив, София област, Стара Загора, Хасково и Шумен; силна степен на нападение на 3 % от посевната площ в областите Добрич, Ловеч, Плевен и София област.

От установените при обследванията резултати се налага извода, че разпространението и степента на нападение от сив царевичен хоботник и телени червеи представлява опасност за растенията, която не може да бъде овладяна чрез приложимите средства и методи в Добрата растителнозащитна практика.

3. Риск за нелегален внос и разпространение на неразрешени за пускане на пазара и употреба ПРЗ за обеззаразяване на семена в Р България, с цел опазване на земеделската продукция.

Предвид Становището, реалната опасност от провал на посевите с установена средна и силна степен на нападение от почвените вредители, липсата на алтернативни методи за

контрол на вредителите и на основание чл. 62, ал. 1 от Закона за защита на растенията, СПРЗ разреши пускането на пазара на два продукта за обеззаразяване на семена за ограничена и контролирана употреба. На основание решението на СПРЗ бяха издадени две заповеди: за разрешаване на продукт с активно вещество имидаклоприд и продукт с активно вещество тиаметоксам, за пускане на пазара за ограничена и контролирана употреба на територията на Р България. Съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1107/2009, продуктите бяха разрешени с определени рестрикции и мерки за ограничаване на риска, а именно:

1. Посочени области, в които ще се употребяват тези продукти: Бургас, Варна, Велико Търново, Видин, Враца, Габрово, Добрич, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Пловдив, Сливен, София, Стара Загора, Ловеч, Хасково, Разград, Търговище, Русе, Силистра, Шумен и Ямбол. Това са областите с установена средна и силна степен на нападение от сив царевичен хоботник и телени червеи на площите с царевица и слънчоглед;
2. Поставяне на уведомителни табели на площите, засяти със семена обеззаразени с разрешените два неоникотиноидни продукта.
3. Третираните с тези продукти семена, да не се засаждат, където има активна паша на пчели. Да се преместят или покрият пчелните кошери по време на третиране и по време на сеитба.
4. При сеитба да се използва техника с подходящо оборудване, с която да се подsigури напълно инкорпориране на семената в почвата и минимизиране на отвяването на продукта от семената при засяване.
5. Третираните с неоникотиноидните продукти семена трябва да са напълно инкорпорирани в почвата, с цел опазване на птиците/дивите бозайници.
6. Да се отстранят разлетите/разпилените количества третирани семена, с цел опазване на дивите птици/дивите бозайници.
7. Да не се замърсяват водите с тези продукти за растителна защита или техните опаковки.
8. Третирането на семената да се извършва от квалифицирани специалисти, с най-малък риск за околната среда.
9. На основание чл. 63, ал. 3 от Закона за защита на растенията лицата, които са пуснали на пазара тези продукти, до 14 дни след изтичането на срока за разрешаване да уведомят ЦУ на БАБХ за пуснатите и нереализираните количества от съответните ПРЗ.

Заповед № РД 11-151/29.01.2016 г. и Заповед № РД 11-153/29.01.2016 г. са публикувани на официалния сайт на БАБХ, в рубрика Документи/Законодателство/Заповеди/Дирекция/"Растителна защита и контрол".

С цел засилен контрол върху изпълнението на мерките за ограничаване на риска за пчелите, нецелевите организми, биологичното разнообразие и водите, изпълнителният директор на БАБХ издаде заповед за извършване на внезапни проверки при земеделските стопани от инспекторите по растителна защита към ОДБХ в периода на обеззаразяване на семената и сеитбата на царевицата и слънчогледа. При проверките ще се следи стриктно за спазване разпоредбите на Закона за защита на растенията.

Лица, извън системата на Българската агенция по безопасност на храните, установили нередности по отношение на продажба и употреба на продукти за растителна защита, могат да подават сигнали в областните дирекции по безопасност на храните или на телефона на потребителя на БАБХ - **0700 122 99**.

25.03.2016 г.

Пресцентър БАБХ